

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

ESPOON SIRKUS- JA TEATTERIKOULU ESKO 2023

Tämän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman avulla halutaan varmistaa kaikkien Espoon sirkus- ja teatterikoulu Eskon oppilaiden ja henkilökuntaan kuuluvien tasapuolinen ja tasa-arvoinen kohtelu. Suunnitelma auttaa toteuttamaan tasa-arvoista ja yhdenvertaista kohtelua oppilaitoksessa.

Suunnitelma perustuu osin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyyn, joka toteutettiin oppilaitoksessa tammikuussa 2023, sekä oppilaille että työntekijöille. Seuraava kysely toteutetaan lukuvuoden 2025-2026 aikana, ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään viimeistään syksyllä 2026.

Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma tehdään yhteistyössä henkilöstön, oppilaiden ja opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Suunnitelmissa edellytetään alkutilanteen kartoittamista kyselyn avulla.

1. TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITTELUN LÄHTÖKOHTIA

Määritelmät

- yhdenvertaisuus = kaikkien oppilaiden tasapuolinen kohtelu
- tasa-arvo = sukupuolten välinen tasa-arvoinen kohtelu, sukupuolivähemmistöjen huomioiminen

Yhdenvertaisuudesta säädetään yhdenvertaisuuslaissa. Lain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi laissa tarkoitettua syrjintää ovat häirintä, kohtuullisten mukautusten (esim. esteettömyyden) epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Tasa-arvosta säädetään tasa-arvolaissa. Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Lain mukaan toiminnallisessa tasa-arvosuunnitelmassa erityistä huomiota tulee kiinnittää tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen ja sukupuolisen häirinnän sekä sukupuolen perusteella tapahtuvan syrjinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

2.SELVITYS ESKON TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSTILANTEESTA, KYSELYN TULOKSET

Tammikuussa 2023 toteutettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely oppilaille. Alle 11-vuotiaiden kyselyyn saattoivat vastata oppilas ja huoltaja yhdessä. Nuorempien kysely toteutettiin kyllä- ja ei-vastauksilla sekä vapaalla palautteella. Yli 11-vuotiaiden kysely toteutettiin asteikolla 1–5 ja vapaalla palautteella. Vastausprosentit jäivät vaatimattomiksi. Henkilökunnalle oli oma kyselynsä.

OPPILAAT 3-10-vuotiaat, vastaajia 11%

Yleistä

- Suurin osa vastaajista on ollut 7-10 vuotiaita (81%). Enemmistö vastaajista oli sirkusteatterioppilaita (52%).
- Kyselyn perusteella oppilaita on oppitunneilla kohdeltu Eskossa hyvin (94%). Vain yksi oppilas on ilmoittanut, että häntä ei ole kohdeltu hyvin.
- Oppilaista kaikki muut yhtä lukuunottamatta ovat saaneet olla omia itsejään tunneilla (93%) sekä opettaja on kuunnellut heitä (93%).
- Muut oppilaat olivat kuunnelleet oppilaiden omia ehdotuksia (79%), mutta kolme oppilasta olivat toista mieltä asiasta. Heidän ehdotuksiaan ei oltu kuultu.
- Asioiden keksiminen tunneilla oli enemmistön mielestä (89%) mahdollista – kaksi oppilasta ajatteli, että näin ei ollut.
- Kaikki vastanneet olivat oppineet tunneilla uusia asioita (100%).
- Yhtä oppilasta lukuun ottamatta kaikki tunsivat olonsa turvalliseksi tunneilla

Millaista Eskon tunneilla on? (Vapaa palaute)

- Kivaa muuten, mutta on tylsää, että opettajat vaihtuvat joka vuosi ja kaikilla on ihan erilainen tuntistruktuuri. Nyt ei esim. lämmitellä ollenkaan eikä venytellä.
- Kivaa. Toivoisin, että opettaja pitäisi lupauksensa.
- Kivaa!!!!!!!!!!!!🤗
- Kivaa, mukava ryhmä ja ope! Tunneilla on kiva olla, temput joita opetellaan ovat kivoja.♥
- Ihan kivaa (oppilas juuri aloittanut vasta).
- Olen joutunut parin muun pojan ärsyttämisen ja häiritsemisen kohteeksi.

Kiusaamisesta

- Eskossa kiusaamistapaukset ovat kyselyn mukaan harvinaisia. Vastanneista yksi sanoi kokeneensa kiusaamista ja loput oppilaat (92%) eivät.
- Oppilaita ei ole pääsääntöisesti osoitettu sormella (85%), mutta 2 oppilasta on kokenut sormella osoittelua.
- Nimittelyä koki yksi vastaaja, enemmistö ei sitä ollut kokenut (92%).
- Yksi vastaajista on kokenut, että hänelle nauretaan, muut eivät (92%).
- Kahdelle oppilalle oli sanottu, että he eivät osaa – eikä opettaja ollut kannustanut vastauksen mukaan heitä. Muut oppilaat (85%) sen sijaan kokivat saaneensa positiivista palautetta ja kannustusta.
- Opettajat olivat kohdelleet pääsääntöisesti oppilaiden mielestä heitä hyvin (69%), kolme oppilasta eivät osanneet vastata kysymykseen.
- Yksi oppilas oli sitä mieltä, että hän ei saa sanoa mielipiteitään, enemmistön ollessa sitä mieltä, että oman mielipiteen saa Eskossa sanoa (92%).

Miten Sinua on kohdeltu Eskossa? (Vapaa palaute)

- Kivasti 😊
- Hyvin!
- Tuntui, että oli tervetullut olo, kun tuli kesken vuoden mukaan! Lapsi myös lähes aina uudessa porukassa kohtaa nimittelyä nimestään johtuen, Eskossa tätä ei tapahtunut.
- Olen joutunut parin muun pojan häirinnän ja kiusaamisen kohteeksi. Lähetimme tästä asiasta laajemmin kertovan Wilma-viestin juuri tänään opettajalle.
- Kivasti.
- Hyvin ja siellä otetaan kaikki mukaan.
- Ihan ok

OPPILAAT 11+-VUOTIAAT, MYÖS AIKUISET vastaajia 11%

Yleistä

- Tässä ikäluokassa suurin osa opiskeli teatterilinjalla 68% ja suurin vastaajaryhmä kuului 15-18 vuotiaiden ikäryhmään(44%).
- Oppilaat saavat osallistua yhdessä ryhmän toiminnan kehittämiseen (4,6/5)
- Oppilaat kokivat olonsa turvalliseksi opetustilanteessa (4,6/5)
- Oppilaat ovat keskenään samanarvoisia (4,6/5)
- Yleinen ilmapiiri on jokaista yksilöä tukeva (4,5/6)
- Eskon yleinen ilmapiiri on innostava (4,3/5)
- Eskossa erilaiset oppimistavat otetaan huomioon (4,3/5)
- Opetustilat ovat fyysisesti esteettömiä ja saavutettavia (4,1/5)
- Eskon viestintä on avointa, toimivaa ja tavoittaa kaikki yhteisön jäsenet (4,3/5)

Kerro omin sanoin Eskon ilmapiiristä (Vapaa palaute)

- Ilmapiiri toki riippuu ryhmästä, mutta yleisesti olen huomannut sen olevan avoin ja hyväksyvä.
- Hyvä, ainakin meidän ryhmässä tosi hyvä :)
- Kiinnostava, innostava, kannustava
- En pidä siitä, että kiroillaan. (Viittaa whatsapp-ryhmään.)
- Rento ja kotoisa ilmapiiri ja jokainen saa olla oma itsensä. Kaikki on eri osaamistasolla, mutta jokaiselle annetaan oman tason treeniä ja pystyy edetä ihan omaa tahtia ja ilman paineita.
- Eskon ilmapiiri on hauska ja mukava
- Eskon ilmapiiri on harvinaisen hyvä ja innostava opiskeluun.
- Rento, ystävällinen ja kaikki huomioon ottava.

Kerro omin sanoin Eskon saavutettavuudesta ja esteettömyydestä (Vapaa palaute)

- Osa tiloista on esimerkiksi sirkuksen puolella vähän liian pieni. Tämän takia kaikkia lajeja ei voida tehdä samaan aikaan ja silloin tulee paljon kompromisseja.
- Ei valitettavaa.
- En ole itse liikuntarajoitteinen, joten en ole juurikaan tullut ajatelleeksi asiaa. Jotakin mainitakseni ainakaan ESKO-talon yläkertaan ei pääse vaikkapa pyörätuolilla, mutta muuten en ole huomannut ongelmia esteettömyydessä.
- Seniorien palvelukeskuksen kahdessa ryhmässä tiloihin on päästy ohjaajan aloitteesta, ja niitä on esitelty. Ollut kiinnostavaa ja avannut näköaloja.

Kyselyn mukaan Eskossa on ilmennyt yksittäisiä tapauksia nimittelyyn, ennakkoluuloihin, stereotyyppioita ylläpitäviä mielipiteitä tai eriarvoista kohtelua koskien:

- sukupuoli (1)
- erityispiirre (1)
- Seksuaalinen suuntautuneisuus (1)
- uskonto tai niiden symbolit (1)
- fyysinen olemus (1)

Jos vastasit johonkin kohtaan kyllä – onko näihin asioihin puututtu?

- En ole havainnut nimittelyjä tai eriarvoistamista tms.
- Vähän puututtu
- Ketään ei kiusata.

Kyselyn mukaan jokin näistä vaikuttaa siihen, miten opettaja kohtaa oppilaan

- sukupuoli (1)
- ikä (2)
- kieli (1)
- erityispiirre (1)

Kyselyn mukaan opettajan vaatimuksiin vaikuttavat

- erityispiirre (1)
- sukupuoli (1).

Onko parannusehdotuksia kohtaamiseen? (Vapaa palaute)

- Ei ole parannusehdotuksia. Tottakai ja toivottavasti opettaja kohtelee tenavia eri tavalla kuin teinejä. Ja on hyvä, että opettaja ottaa huomioon kielen, jos joku ei ymmärrä suomea.
- Lukioikäisiä ei pitäisi opettaa samalla tavalla kuin alakoululaisia. Tunneilla pidetään kiinni kurista ja järjestyksestä ja siitä, että kaikki sujuu tismalleen oikein kaikilta samalla tavalla aivan liikaa.
- opettajat ottavat kaikki mukaan.

- Yksi oppilas on kokenut epäasiallista viestintää toisen oppilaan taholta ja oli tämän johdosta jättäytynyt pois yhteisestä whatsapp-ryhmästä. Häirintä ei jatku enää.
- Yksi oppilas koki erityispiirteiden vaikuttavan siihen, miten opettaja antaa hänelle palautetta.
- Eskossa kaikkia kannustetaan riippumatta erityispiirteistä (94%). Yksi vastaajista ei osaa sanoa.
- Eskossa kaikki saavat ilmaista mielipiteensä erityispiirteistään huolimatta (100%).
- Suoranaista häirintää Eskossa ei ole koettu.

Vapaata palautetta kannustamisesta

- Eskossa ollaan kannustavia ja auttavaisia.
- Hyvä kannustus
- Koska olen osallistunut syksyllä yhteen yhden ohjaajan ohjaamaan ryhmään, ja nyt toiseen, niin ei minulla ole laajemmalti havaintoja kuin näistä, mutta niissä eri arvoistavaa kannustusta en ole havainnut.

Vapaata palautetta mielipiteen ilmaisusta

- Kukaan ei tuomitse kenenkään mielipiteitä
- Edelleen pystyn vastaamaan vain näkemistäni tilanteista, joissa mielipiteen ilmaisu on ollut vapaata.

HENKILÖKUNTA vastaajia 79%

Kyselyyn vastasi 15/19 henkilökunnan jäsenestä. Kysely toteutettiin asteikolla 1–5.

Tulokset

1. Eskon yleinen ilmapiiri on innostava (4,3/5)
2. Eskon yleinen ilmapiiri on moninaisuutta tukeva (4,5/5)
3. Eskossa tunnet olosi turvalliseksi (4,4/5)
4. Erilaiset työtavat otetaan huomioon (4,3/5)
5. Eskon viestintä on avointa, toimivaa ja tavoittaa kaikki yhteisön jäsenet (3,9/5)
6. Eskon tilat ovat fyysisesti esteettömiä ja saavutettavia (3,3/5)

- Kaikkien vastaajien mielestä (100%) Eskossa kaikki saavat ilmaista mielipiteensä yksilöllisistä ominaisuuksista riippumatta.
- Eskossa kaikkia kannustetaan yhtä paljon riippumatta yksilöllisistä ominaisuuksista (86%) – kaksi vastaajaa ei osannut vastata kysymykseen.
- Yksi henkilökunnan jäsen on kokenut kaksimielistä tai loukkaavaa puhetta oppilaan taholta. Häirintää puututtiin – ja se ei jatku enää.

Parannusehdotuksia (vapaa palaute)

- Tilat esteettömiksi (Esko-talo!)
- Tiedot tilojen esteettömyydestä tai esteellisyydestä Eskon viestinnässä.
- henkilöstön kouluttaminen auttaa

3.PÄÄTELMÄT KYSELYIDEN POHJALTA

Pienten kyselyn (3– 10 v) kohdalla lähes kaikki vastaajat olivat kokeneet Eskon toiminnan tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena. Yksi kiusaamistapaus oli ollut, josta opettajalle oli ilmoitettu. Vaikka vain muutama vastaaja oli maininnut epäkohdista Eskon toiminnassa – pyrkimys on, että kiusaamistapauksia ei olisi yhtään. Tärkeää on puuttua nopeasti ristiriitaisiin tilanteisiin. Näin ne voidaan purkaa helpommin yhdessä, tarvittaessa vanhempien avustuksella. Joskus opettaja ei voi tietää tai nähdä kiusaamistapausta. Tästä syystä onkin tärkeää ilmoittaa asiasta suoraan opettajalle tai rehtorille.

Yli 11-vuotiaiden kyselyssä Eskon opetus oli saanut lähes kaikilla tasa-arvon ja yhdenvertaisuus mittareilla täydet pisteet. Yksi vastaaja oli kokenut ryhmän viestiketjun epämuokavana kiroilun vuoksi ja opetustyyli oli tuntunut lukioikäiseltä turhan lapsekkaalta. Huomioitavaa kyselyn tässä kohdassa olivat maininnat siitä, mihin opettaja milloinkin kiinnittää huomiota oppilaassa. Välillä se oli erityispiirre, ikä tai sukupuoli. Näistä huomioista ei ollut enempää tietoa, josta olisi voinut päätellä enemmän. Tärkeintä lienee, että opettaja tulee tietoiseksi siitä, miten itse suhtautuu eri tilanteissa oppilaisiin. Tämä on asia, josta kannattaa käydä keskustelua opettajien kanssa ja pyrkiä olemaan mahdollisimman avoin ja kysyä opettajalta, tuntee ko hän olonsa epävarmaksi jostain asiasta. Koulutusta näistä asioista on myös saatavilla.

Henkilökunnan kyselyssä ei noussut esiin mitään merkittävää epäkohtaa Eskon ilmapiiristä. Yksi opettaja oli kokenut kaksimielistä tai loukkaavaa puhetta oppilaan taholta. On tärkeää huomata, että opettaminen on opettajan työtä ja hänen pitää saada toimia rauhassa ilman pelkoa syrjinnästä tai kiusaamisesta. Merkittävin epäkohta Eskon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiassa on tilojen saavutettavuus tai lähinnä saavuttamattomuus.

Eskon toimistotiloihin ei pääse helposti, jos on liikuntarajoitteita ja moniin opetustiloihinkin on vaikea päästä esim. pyörätuolilla. Myös inva-vessaa ei esim. Studio Eskossa ole. Tämä asia toivottavasti korjaantuu, kun Esko saa tulevaisuudessa uudet tilat.

4.TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ei tähtää samanlaisuuteen, vaan tasapuolisten ja syrjimättömien olosuhteiden luomiseen kaikille Eskon oppilaille. Tosiasiallinen yhdenvertaisuus edellyttää syrjintään perustuvan eriarvoisuuden tietoista ja aktiivista poistamista. Tämän suunnitelman avulla varmistetaan, että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään Eskon toiminnassa systemaattisesti.

Oppilaita tulee kannustaa kertomaan kiusaamisesta, syrjinnästä tai häirinnästä, joka kohdistuu itseensä tai toiseen oppilaaseen. Mikäli oppilas on kokenut sukupuolista tai seksuaalista häirintää tai väkivaltaa, asiassa kuullaan oppilasta ja huoltajille ilmoitetaan.

Eskoon on laadittu alkuvuonna 2023 turvallisemman tilan periaatteet. Niissä määritellään tarkemmin, miten Eskossa toimitaan, jotta saavutetaan tasa-arvoinen ja yhdenvertainen ilmapiiri. Avoimen vuorovaikutuksen, oppimisen ja kohtaamisen tavoitteet toteutuvat parhaiten silloin, kun jokainen tulee kohdatuksi omana itsenään, eikä kenenkään tarvitse pelätä syrjintää tai häirintää. Turvallisempi tila ei tarkoita sitä, ettei hankalista asioista saa puhua, tai tehdä inhimillisiä virheitä. Aina on mahdollisuus pyytää anteeksi ja yrittää uudelleen.

Tavoitteet ja toimenpiteet taulukkomuodossa liitteenä.

5.SEURANTA

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistymistä seurataan oppilaiden palautekyselyssä noin kolmen vuoden välein. Seuraava tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysely toteutetaan lukuvuonna 2025–2026.

Rehtori vastaa, että opettajat, oppilaat ja huoltajat sekä henkilökunta saa riittävästi tietoa oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutuksesta. Hän myös tarvittaessa järjestää ulkopuolista koulutusta tai tukea asiaan.

6.TOIMINTAOHJE OPPILAILLE JA HENKILÖKUNNALLE

Jos huomaat, että jokin tilanne opetustunnilla tai työpaikalla loukkaa sinua tai jotakuta toista tai menee epäasialliseen suuntaan, puutu asiaan. Älä jää sivustakatsojaksi. Puuttamalla asiaan ajoissa vältytään isommalta harmilta ja luodaan luottamuksellinen ilmapiiri. Ilmoita asiasta tarvittaessa eteenpäin opettajalle, kerro vanhemmille, kollegalle tai rehtorille.

Ilmoituksen voit tehdä myös nimettömänä palautelomakkeen (linkin/Qr-koodi) kautta. Ohjeet vastaamiseen ovat palautelomakkeessa. Kun palaute on tullut rehtorille – hän ryhtyy toimenpiteisiin, jos se on vastauksen perusteella mahdollista.

QR-koodi liitteenä.